

СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ БОЙЧУК,*Харківський національний університет внутрішніх справ;* <https://orcid.org/0000-0002-2756-5330>,*e-mail: boychuk102@gmail.com***КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ЗМІН І ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У ПОЛІЦЕЙСЬКИХ КОРД ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ**

Подано аналіз феноменів «готовність до змін» і «толерантність до невизначеності» у психологічній науці. Мета статті – емпірично дослідити готовність до змін у взаємозв'язках зі складовими толерантності до невизначеності у спецпризначенців із різним рівнем життєздатності. У дослідженні було задіяно такі методики: «Тест життєздатності» (О. Рильська), «Особистісна готовність до змін» (Ролнік, Хезер, Голд, Халл), «Опитувальник толерантності до невизначеності» (С. Баднер), «Шкала загальної толерантності до невизначеності» (Д. Маклейн), «Новий опитувальник толерантності до невизначеності» (Т. Корнілова). Вибірку становили 84 поліцейські Корпусу оперативнораптової дії (КОРД). Результати засвідчили, що спецпризначенці, у яких діагностовано високий рівень життєздатності, спроможні ефективно діяти в умовах невизначеності, приймати зміни та привносити їх у професійну діяльність. Спецпризначенці з низьким рівнем життєздатності відчувають дискомфорт у ситуаціях, які не можуть контролювати, що значно знижує їх результативність.

Ключові слова: *готовність до змін, життєздатність, КОРД, поліцейські спеціальних підрозділів поліції, спецпризначенці, толерантність до невизначеності.*

Оригінальна стаття

ВСТУП. Психологічна готовність до змін виступає не новомодною рисою сучасної людини, а обов'язковою властивістю особистості в умовах мінливого сьогодення. За показником особистісної готовності до змін не лише визначається здатність людини до духовного зростання, а й розкриваються її можливості досягати успіху у професії. Будь-яка професійна діяльність має ознаки невизначеності та непередбачуваності; особливо гостро це простежується у ризиконебезпечних професіях, наприклад у діяльності поліцейських-спецпризначенців. Дослідники-психологи дедалі частіше вивчають питання специфіки толерантності людини до ситуацій невизначеності, які дозволяють характеризувати готовність особистості до змін і рішучих дій. У діяльності поліцейських не є поодинокими випадки складних і напружених ситуацій, які потребують адекватного реагування, що і обумовлює необхідність емпіричного дослідження готовності до змін у взаємозв'язках із показниками толерантності до невизначеності у професійній діяльності поліцейських спеціальних підрозділів поліції.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. *Метою* роботи є емпіричне дослідження показників готовності до змін у взаємозв'язках зі складовими толерантності до невизначеності у поліцейських спеціальних підрозділів поліції з різним рівнем життєздатності. *Завданнями*

дослідження були такі: 1) теоретично проаналізувати феномен готовності до змін в умовах невизначеності у працях вітчизняних та закордонних учених; 2) визначити рівень життєздатності поліцейських-спецпризначенців для поділу їх на групи; 3) установити взаємозв'язки між показниками особистісної готовності до змін і толерантності до невизначеності у поліцейських спеціальних підрозділів поліції.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ. З погляду філософії, зміни в житті відбуваються у циклічний спосіб від народження до смерті. Зміни є природним процесом у житті, однак не всі люди ставляться до них добре. Загалом людям подобається статус-кво, якщо стан, у якому вони перебувають, не є загрозливим або невизначеним. Особливо гостро це питання постає, коли йдеться про введення змін і новацій в організації (Poole, Van de Ven, 2021).

На думку вчених, від того, яким чином люди сприймають зміни в особистому житті, залежатиме прийняття змін у професійній діяльності. Вивчення особистісних змін, на думку Р. Бай, А. Арменакіс та Б. Бернес (2015), дає можливість зрозуміти особливості того, як людина сприйматиме їх у своїй професії.

Провідна дослідниця з окреслених питань Г. Солдатова (2008, с. 10) вважає, що важливою складовою особистісної готовності до змін є толерантність до невизначеності, тобто

втривалість людини щодо непередбачуваних, непрогнозованих ситуацій, здатність ухвалювати рішення тоді, коли невідомі всі факти та можливі наслідки, відчувати позитивні емоції у нових, неструктурованих та багатозначних ситуаціях.

Є. Валіулліна (2019) також наголошує на важливості емоцій у готовності особистості досягати успіху шляхом прийняття змін. На професійному поприщі, на думку авторки, відіграють неабияку роль мотиваційні процеси в разі досягнення позитивних результатів у професії, що спонукає людей змінюватися та вдосконалюватися.

О. Наумцева (2016, с. 55–56) зазначає, що психологічна готовність до змін свідчить про цілеспрямований намір ці дії приймати. Ця думка підтверджує попередні дослідження закордонних учених, адже авторка наголошує на важливості поведінкових реакцій людини у разі змін та нововведень. Дослідниця говорить, що, з погляду диспозиційного підходу (О. Советова, С. Казарян та ін.), готовність до змін варто розглядати як стійку схильність (диспозицію) людини виявлятися у різних життєвих ситуаціях.

За М. Польовою (2017, с. 141), змін неможливо уникнути в умовах сьогодення. Однак варто розглядати питання готовності до змін, урахувавши особливості професійної діяльності людей, оскільки отримані знання щодо особливостей змін в організації здатні забезпечити високоефективних та кваліфікованих працівників, які працюватимуть на високому рівні та при цьому не зазнаватимуть труднощів. Зміни у професії авторка трактує як «формування нового організаційного устрою, адекватного характеру змін зовнішнього середовища». Дослідниця наголошує, що зміни, які відбуваються в організації, прямо впливають на зміни в повсякденному житті людей і відбиваються в цінностях і нормах поведінки.

Під час вивчення готовності до змін М. Польова пропонує спиратися на два підходи: механістичний (моделі К. Левіна, Р. Балок і Д. Баттена та ін.) й органічний (моделі Дж. Коттер, Д. Надлера і М. Ташмена та ін.).

Відповідно до першого підходу зміни в організації сприймаються як жорсткі правила, які детально плануються і пропонуються «зверху», а опір, який може виникнути під час цих змін, легко управляється та піддається контролю. Згідно з механістичним підходом саме ретельне планування і постійний контроль є запорукою успішного прийняття змін, що характеризує цей підхід як найбільш ефективний та дієвий.

Згідно з другим підходом – органічним – організація розглядається як живий організм або відкрита система, яка змінюється під впливом зовнішнього середовища. Люди повинні змиритися зі змінами та прийняти їх, адже вони є не чим іншим, як атрибутом сучасного життя. Успішність цього підходу визначається на усвідомленому розумінні нововведень на всіх рівнях (Полевая, 2017, с. 142).

Авторка дійшла висновку, що найбільш негативним явищем у разі змін є опір, який виявляється з боку людей і заважає успішному їх упровадженню в діяльність. М. Польова (2017, с. 143–144) виділила різні чинники готовності до змін:

- 1) організаційні чинники (залученість, інформованість, підтримка тощо);
- 2) готовність особистості до змін (вікові особливості, рід занять, інтелектуальний статус тощо).

На думку української дослідниці О. Мітрошкіної (2018, с. 53), готовність до змін є ключовою характеристикою особистості у період запровадження інновацій у професійну діяльність. Дослідниця наголошує, що для висококваліфікованого професіонала вміння підлаштуватися до змін і вправно їх використати є необхідною компетенцією сучасного фахівця, особливо якщо він працює з людьми та в умовах великого стресу.

І. Халітова (2016, с. 12) пропонує власні ознаки готовності й неготовності до змін. Ознаками готовності, на думку дослідниці, є наявність передумов для змін, усвідомлення людиною необхідності змін, наявність можливостей, ресурсів і цілей. Ознаками неготовності виступають можливі проблеми, брак ресурсів, негнучкість, зайва бюрократія, конфлікти.

Ми погоджуємося з думкою професорки З. Кісіль (2017, с. 13), яка вважає, що віртуозне поєднання здібностей людини здатне забезпечити успішне виконання професійної діяльності. Науковиця пропонує таку низку ключових чинників, які впливають на ефективність професійного розвитку в умовах змін та невизначеності:

- 1) соціально-професійні фактори (вимоги професії і створення умов для їх успішного здійснення);
- 2) індивідуальні фактори (вміння, знання та навички особи застосувати свої здібності під час виконання професійних обов'язків);
- 3) регулятивні фактори (здатність особистості до саморегуляції у складних та непередбачуваних ситуаціях).

М. Юртаєва та Н. Глуханюк (2017, с. 78) упевнені, що актуальність таких досліджень

продиктована потребами сьогодення вміти своєчасно фіксувати готовність особистості до змін, особливо в ситуаціях невизначеності, небезпечності та ризику, адже отримані знання здатні заповнити прогалини щодо культурного внеску в розвиток особистості та відкриття нових граней сучасного фахівця.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Досліджуваними виступили 84 поліцейські Корпусу оперативно-раптової дії (КОРД). Із застосуванням тесту для вимірювання рівня життєздатності, автором якого є О. Рильська, та за допомогою кластерного аналізу за методом к-середніх за принципом «ближніх сусідів» були сформовані групи з різним рівнем життєздатності. Першу групу (з високим рівнем) склали 28 досліджуваних, до другої групи (з низьким рівнем) увійшло 24 досліджуваних. 32 респонденти із середнім рівнем показника були виключені з подальшого дослідження.

Для діагностики основних компонентів готовності до змін ми задіяли методика «Особистісна готовність до змін», розроблену Ролнік, Хезер, Голд і Халлом, адаптовану Н. Бажановою і Г. Бардієр. Оригінальну назву методики – PCRS (Personal change readiness survey) – запропонували науковому товариству канадські науковці Ролнік, Хезер, Голд і Халл. Цей психодіагностичний інструмент є найбільш ефективним для діагностування готовності особистості справлятися зі змінами та стресовими ситуаціями. Методика містить 35 питань, які формують сім шкал: пристрасність, винахідливість, оптимізм, сміливість, адаптивність, упевненість і толерантність до двозначності (Чікер, Капустина, Захарова, 2007, с. 322–324).

Для комплексного дослідження толерантності до невизначеності використовувався такий психодіагностичний інструментарій.

«Опитувальник толерантності до невизначеності» С. Баднера в адаптації Г. Солдатової. Містить 16 питань, які формують три шкали: новизна, складність та нерозв'язність. Ці шкали дають можливість побачити специ-

фіку поведінкових реакцій людини на проблему та описують здатність протистояти їй (Солдатова, 2017, с. 94–97).

Методика «Шкала загальної толерантності до невизначеності» Д. Маклейна в адаптації Є. Осіна. Оригінальна назва методики – MSTAT-I (Multiple Stimulus Types Ambiguity Tolerance Scale-I), вона містить 22 запитання, які формують п'ять шкал: ставлення до новизни, ставлення до складних завдань, ставлення до невизначених ситуацій, переважання неоднозначності, толерантність до невизначеності (Осин, 2010).

«Новий опитувальник толерантності до невизначеності» Т. Корнілової. Головна мета – виміряти таку доволі специфічну рису особистості, як толерантність до невизначеності. Вагою перевагою цього опитувальника є те, що його можна застосувати для всіх вікових, соціальних і професійних груп. Опитувальник налічує 33 питання. Авторка впевнена, що цей параметр слід описувати через характеристику трьох її факторів, які формують три відповідні шкали: толерантність до невизначеності (визначається як генералізована риса особистості, яка свідчить про готовність людини до змін та нововведень), інтолерантність (розкриває прагнення до чіткості та впорядкованості в усіх аспектах життя людини), міжособистісна інтолерантність (демонструє намір особистості щодо відкритих та чесних міжособистісних стосунків) (Корнілова, 2013).

Для математико-статистичної обробки було використано кластерний аналіз за методом к-середніх за принципом «ближніх сусідів» і коефіцієнт рангової кореляції Спірмена.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ДИСКУСІЯ. Результати досліджень взаємозв'язків особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності за опитувальником «Толерантність до невизначеності» С. Баднера в адаптації Г. Солдатової у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Взаємозв'язки складових особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності (опитувальник С. Баднера в адаптації Г. Солдатової) у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності (r)

Шкали	Новизна	Складність	Нерозв'язність
Пристрасність	-0,099	-0,180	-0,359*
Винахідливість	0,136	-0,083	-0,137
Оптимізм	0,337*	-0,380*	0,043
Сміливість	0,111	-0,313*	-0,095
Адаптивність	0,222	-0,255	-0,174
Упевненість	0,205	-0,196	-0,115
Толерантність до двозначності	0,161	-0,296	0,006

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$.

У поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності за шкалою особистісної готовності до змін «Пристрасність» виявлено значущий від'ємний кореляційний зв'язок із показником толерантності до невизначеності «Нерозв'язність» ($r = -0,359$, $p \leq 0,05$).

Отримані дані свідчать, що для досліджуваних цієї групи з підвищенням активності щодо виконуваної роботи, захопленості нею та життєвого тону зменшується тривожність із приводу невирішеності тієї чи іншої проблемної ситуації. Можемо припустити, що високий рівень життєздатності, який визначає психологічну стійкість людини в подоланні кризових ситуацій, надає їй додаткові ресурси та енергію, що якісно впливає на результати роботи.

За шкалою готовності до змін «Оптимізм» встановлено додатний зв'язок за показником толерантності до невизначеності «Новизна» ($r = 0,337$, $p \leq 0,05$) та від'ємний зв'язок за показником «Складність» ($r = -0,380$, $p \leq 0,05$). Із цього випливає, що у спецпризначенців високого рівня життєздатності зі збільшенням віри у власний професійний успіх та позитивний результат збільшується здатність до адекватного реагування на нові обставини в роботі та зменшується сприйняття невизначених ситуацій як складних. Тобто для успішного професіонала, діяльність якого характеризується небезпечністю, особливо важливо бути позитивно налаштованим у складних і невідомих ситуаціях, оскільки від його дій залежить успіх поліцейських операцій.

Тобто для успішного професіонала, діяльність якого характеризується небезпечністю, особливо важливо бути позитивно налаштованим у складних і невідомих ситуаціях, оскільки від його дій залежить успіх поліцейських операцій.

За шкалою готовності до змін «Сміливість» у першій групі встановлено від'ємний зв'язок з показником толерантності до невизначеності «Складність» ($r = -0,313$, $p \leq 0,05$). Можемо сказати, що у спецпризначенців з високим рівнем життєздатності зі збільшенням активного використання свого досвіду та ресурсів під час вирішення проблемних ситуацій зменшується сприйняття цих ситуацій як складних та невирішуваних. Отримані дані є підтвердженням наших теоретичних розвідок щодо того, як уміння особи долати труднощі у професії здатне впливати на сприйняття критичних ситуацій, що дає можливість швидко і правильно реагувати на них та ухвалювати відповідні рішення.

Результати досліджень взаємозв'язків особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності за опитувальником «Толерантність до невизначеності» С. Баднера в адаптації Г. Солдатової у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Взаємозв'язки складових особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності (опитувальник С. Баднера в адаптації Г. Солдатової) у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності (r)

Шкали	Новизна	Складність	Нерозв'язність
Пристрасність	-0,061	0,167	0,168
Винахідливість	-0,218	0,169	-0,382*
Оптимізм	0,174	-0,051	0,087
Сміливість	0,373*	0,020	0,018
Адаптивність	0,010	-0,220	0,169
Упевненість	0,006	-0,148	-0,158
Толерантність до двозначності	0,034	0,159	-0,039

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$.

У поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності за шкалою готовності до змін «Винахідливість» встановлено від'ємний значущий зв'язок з показником толерантності до невизначеності «Нерозв'язність» ($r = -0,382$, $p \leq 0,05$).

Отримані дані демонструють, що зі збільшенням здатності у поліцейських другої групи віднайти найліпший вихід зі складної ситуації зменшується сприйняття таких ситуацій як невирішуваних. Тобто це підтверджує нашу думку про те, що лише у разі творчого та

креативного підходу до вирішення проблем завдяки вмінню задіяти нові знання та ресурси виникає вміння сприймати ситуації як цілком вирішувани. Це підкреслює необхідність розвитку таких умінь у поліцейських спеціальних підрозділів поліції, які в більшості випадків вимушені діяти невідкладно в умовах невизначеності та небезпеки, дотримуючись відповідних професійних інструкцій.

За шкалою готовності до змін «Сміливість» встановлено додатний зв'язок за показником толерантності до невизначеності

«Новизна» ($r = 0,373$, $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності зі збільшенням нетипових форм поведінки у стресових ситуаціях підвищується здатність сприймати нові та невідомі обставини як виклики професії, які стимулюють розвиток їх діяльності та сприяють варіативності під час вирішення оперативних завдань. Без сумніву, отримані дані є цілком позитивними, особливо для діяльності поліцейських, однак ці прояви, властиві представникам другої групи поліцейських, не є постійними, а швидше мають епізодичний характер, що дає нам можливість підтвердити припущення стосовно необхідності розвитку такої інтегративної риси у сучасного поліцейського, як життєздатність, яка активізує природні ресурси особистості в будь-яких невизначе-

них ситуаціях – чи то на роботі, чи в повсякденному житті.

Отримані дані за опитувальником «Толерантність до невизначеності» С. Баднера в адаптації Г. Солдатової дали змогу зробити низку цікавих висновків, однак дослідження цього питання потребувало подальших глибоких наукових пошуків. У зв'язку з цим було використано методика «Шкала загальної толерантності до невизначеності» Д. МакЛейна в адаптації Є. Осіна, яка дає можливість ширше поглянути на окреслену проблему. Результати досліджень взаємозв'язків показників особистісної готовності до змін зі складовими толерантності до невизначеності за методикою «Шкала загальної толерантності до невизначеності» Д. МакЛейна в адаптації Є. Осіна у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності подано у таблиці 3.

Таблиця 3

Взаємозв'язки показників особистісної готовності до змін та складових толерантності до невизначеності (методика Д. МакЛейна в адаптації Є. Осіна) у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності (r)

<i>Шкали</i>	<i>Ставлення до новизни</i>	<i>Ставлення до складних завдань</i>	<i>Ставлення до невизначених ситуацій</i>	<i>Переважання неоднозначності</i>	<i>Толерантність до невизначеності</i>
Пристрасність	0,050	-0,032	0,347*	-0,112	0,231
Винахідливість	0,216	-0,009	0,165	0,210	-0,017
Оптимізм	-0,116	-0,133	0,084	0,135	-0,187
Сміливість	0,362*	0,188	0,351*	0,083	0,374*
Адаптивність	0,002	-0,089	0,213	0,095	0,041
Упевненість	-0,103	-0,003	0,241	0,357*	-0,150
Толерантність до	-0,217	-0,139	0,184	0,0004	0,0003

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$.

Аналіз таблиці 3 свідчить, що для спецпризначенців з високим рівнем життєздатності є властивим значущий додатний зв'язок між показником готовності до змін «Пристрасність» і показником толерантності до невизначеності «Ставлення до невизначених ситуацій» ($r = 0,347$, $p \leq 0,05$). Отже, можемо сказати, що для цієї групи поліцейських збільшення енергійності та захопленості роботою супроводжується збільшенням здатності вирішувати невизначені та непередбачувані завдання. Такі дані є позитивним показником у діяльності поліцейського, адже специфіка роботи в поліції вимагає від своїх працівників

повної готовності сприймати нові ситуації, а не уникати їх чи ігнорувати.

За шкалою готовності до змін «Сміливість» встановлено три додатні зв'язки з показниками толерантності до невизначеності «Ставлення до новизни» ($r = 0,362$, $p \leq 0,05$), «Ставлення до невизначених ситуацій» ($r = 0,351$, $p \leq 0,05$) і «Толерантність до невизначеності» ($r = 0,374$, $p \leq 0,05$). Можемо сказати, що з підвищенням у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності схильності ризикувати, демонструючи при цьому відвагу, безстрашність і рішучість, збільшуються такі показники:

– уміння адекватно сприймати нові обставини та новації;
 – уміння усвідомленого реагування на невизначені ситуації;
 – схильність ризикувати та переходити від плану до рішучих дій у будь-яких невизначених ситуаціях, що характеризує їх як доволі тривожних та менш рефлексивних, що може сприяти швидкому професійному вигорянню.

Результати досліджень взаємозв'язків показників особистісної готовності до змін зі складовими толерантності до невизначеності за методикою «Шкала загальної толерантності до невизначеності» Д. МакЛейна в адаптації Є. Осіна у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності подано у таблиці 4.

Таблиця 4

Взаємозв'язки показників особистісної готовності до змін і складових толерантності до невизначеності (методика Д. МакЛейна в адаптації Є. Осіна) у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності (г)

<i>Шкали</i>	<i>Ставлення до новизни</i>	<i>Ставлення до складних завдань</i>	<i>Ставлення до невизначених ситуацій</i>	<i>Переважання неоднозначності</i>	<i>Толерантність до невизначеності</i>
Пристрасність	-0,116	-0,263	0,093	-0,343*	0,219
Винахідливість	-0,005	0,127	0,174	-0,071	0,365*
Оптимізм	-0,452*	-0,032	0,025	0,312*	-0,398*
Сміливість	0,001	-0,028	0,179	0,298	-0,198
Адаптивність	-0,058	0,025	-0,059	0,329*	-0,358*
Упевненість	-0,024	-0,083	0,216	-0,007	0,113
Толерантність до	-0,157	0,314*	0,094	0,401*	-0,153

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$.

Аналіз отриманих результатів у групі поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності дав змогу зробити низку цікавих висновків.

За шкалою готовності до змін «Пристрасність» було встановлено від'ємний значущий зв'язок із показником толерантності до невизначеності «Переважання неоднозначності» ($r = -0,343$, $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що для другої досліджуваної групи поліцейських зі збільшенням завзятості під час несення служби зменшується бажання потрапляти в ситуації, які містять ознаки невідомого. Тобто ця група поліцейських воліє більше працювати, коли знає заздалегідь, що на неї очікує, однак ця обставина є не цілком доречною для поліцейських спецзагонів, які постійно несуть службу в умовах великого ризику та невизначеності.

За шкалою готовності до змін «Винахідливість» було встановлено додатний значущий зв'язок із показником толерантності до невизначеності «Толерантність до невизначеності» ($r = 0,365$, $p \leq 0,05$). Отримані дані є беззаперечним підтвердженням результатів,

отриманих цією групою поліцейських-спецпризначенців за методикою «Толерантність до невизначеності» С. Баднера в модифікації Г. Солдатової. Тобто в ситуаціях, коли у спецпризначенця під час виконання службових завдань збільшується здатність знаходити нові рішення складних ситуацій, задіюючи свої досвід і кмітливість, збільшується здатність діяти в умовах невизначеності та не здаватися перед ними.

За шкалою готовності до змін «Оптимізм» встановлено такі значущі зв'язки з показниками толерантності до невизначеності: від'ємні зв'язки з показниками «Ставлення до новизни» ($r = -0,452$, $p \leq 0,05$) і «Толерантність до невизначеності» ($r = -0,398$, $p \leq 0,05$) та один додатний із показником «Переважання неоднозначності» ($r = 0,312$, $p \leq 0,05$). Отже, у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності з підвищенням віри у власні сили та успіх зменшується здатність до сприйняття нових та невизначених ситуацій і збільшуються схильності до таких ситуацій. Отримані результати містять суперечність, адже, з одного боку, поліцейські цієї групи

прагнуть діяти, коли відомі всі обставини справи, а з іншого, – несвідомо тяжіють до невизначеності в роботі. Можемо припустити, що така неузгодженість у результатах пов'язується з їхньою низькою здатністю протистояти труднощам, але вони прагнуть справляти враження відважної та ризикованої людини.

За шкалою готовності до змін «Адаптивність» встановлено один додатний зв'язок із показником толерантності до невизначеності «Переважання неоднозначності» ($r = 0,329$, $p \leq 0,05$) та один від'ємний з показником «Толерантність до невизначеності» ($r = -0,358$, $p \leq 0,05$). Тобто з підвищенням у поліцейських спеціальних підрозділів поліції, які мають низький рівень життєздатності, адаптивних якостей долати стресові ситуації спостерігається збільшення бажання такі ситуації повторювати та зменшується здатність ризикувати в умовах невизначеності. Інакше кажучи, це говорить нам про неабияке бажання поліцейських цієї групи почуватися добре в таких ситуаціях, проте вони, однак, зазнають певного дискомфорту, коли вимушені стикатися з невизначеністю та неоднозначністю в професійній діяльності. Ми вважаємо, що підвищення у них загального рівня життєздатності дасть цій групі поліцейських-спеціалістів можливість більш гармонійно пристосовуватися до критичних ситуацій та зберігати в них стабільність.

За шкалою готовності до змін «Толерантність до двозначності» встановлено додатні

зв'язки з показниками толерантності до невизначеності «Толерантність до невизначеності» ($r = 0,314$, $p \leq 0,05$) та «Переважання неоднозначності» ($r = 0,401$, $p \leq 0,05$). Отже, отримані результати свідчать, що з підвищенням у цієї групи спеціалістів здатності пристосовуватися до невизначених ситуацій та виявляти терпимість до них збільшується здатність діяти наперекір труднощам і складним завданням та спостерігається виникнення азарту до них. Тобто ми впевнені, що високий рівень толерантності до невизначеності здатен стимулювати у поліцейських готовність виконувати свої професійні обов'язки всупереч усім перепонам та негараздам. Однак ця риса має перебувати на рівні їх особистісної структури, а не мати епізодичний характер, що мотивує нас і далі досліджувати це питання.

Дослідження параметрів готовності до змін у контексті толерантності до невизначеності у поліцейських спеціальних підрозділів поліції дало нам можливість розширити межі окреслених феноменів та спонукало продовжити їх вивчення з використанням «Нового опитувальника толерантності до невизначеності», розробленого Т. Корніловою. Результати досліджень взаємозв'язків особистісної готовності до змін і показників толерантності до невизначеності у поліцейських-спеціалістів з високим рівнем життєздатності (r) подано у таблиці 5.

Таблиця 5

Взаємозв'язки особистісної готовності до змін і показників толерантності до невизначеності (опитувальник Т. Корнілової) у поліцейських-спеціалістів з високим рівнем життєздатності (r)

<i>Шкали</i>	<i>Толерантність до невизначеності</i>	<i>Інтолерантність</i>	<i>Міжособистісна інтолерантність</i>
Пристрасність	-0,233	-0,009	-0,229
Винахідливість	-0,493*	0,106	-0,087
Оптимізм	-0,387*	-0,252	-0,027
Сміливість	-0,444*	-0,120	-0,432*
Адаптивність	-0,381*	-0,215	-0,083
Упевненість	-0,311*	0,187	-0,023
Толерантність до	-0,353*	-0,320*	-0,123

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$

На підставі отриманих даних, продемонстрованих у таблиці 5, ми можемо зробити низку важливих висновків у цьому дослідженні.

За опитувальником Т. Корнілової шкала «Толерантність до невизначеності» від'ємно корелює майже за всіма параметрами готовності до змін, окрім шкали «Пристрасність».

Тобто зі збільшенням когнітивних функцій та поведінкових реакцій в умовах невизначеності у поліцейських з високим рівнем життєздатності зменшуються «Винахідливість» ($r = -0,493$, $p \leq 0,05$), «Оптимізм» ($r = -0,387$, $p \leq 0,05$), «Сміливість» ($r = -0,444$, $p \leq 0,05$), «Адаптивність» ($r = -0,381$, $p \leq 0,05$), «Упевненість» ($r = -0,311$,

$p \leq 0,05$) та «Толерантність до двозначності» ($r = -0,353$, $p \leq 0,05$). Отже, зі збільшенням у респондентів цієї групи устремління до нових та складних завдань, готовності ризикувати та виходити за межі власного комфорту зменшуються здатність до креативності, віра у власний успіх, упевненість у собі, адаптивні властивості пристосовуватися до невизначеності та схильність розглянути ситуацію з різних боків. Отримані результати були очікуваними нами, адже ми розуміємо, що специфіка роботи поліцейських-спецпризначенців вимагає від них готовності виявляти ініціативність і терпимість щодо труднощів, тому може відбуватися і зменшення цих показників готовності до змін, що є цілком нормальним та прогнозованим явищем у нормальному функціонуванні особистості.

За шкалою «Інтолерантність» у групі спецпризначенців з високим рівнем життєздатності встановлено від'ємний зв'язок із показником готовності до змін «Толерантність до

двозначності» ($r = -0,320$, $p \leq 0,05$). Це свідчить, що зі збільшенням у поліцейських цієї групи бажання мати чіткі інструкції та неприйняття невідомих ситуацій зменшується толерантність до непередбачуваних подій та обставин, що є цілком закономірним фактом.

За шкалою «Міжособистісна інтолерантність» у поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності встановлено від'ємний зв'язок з показником готовності до змін «Сміливість» ($r = -0,432$, $p \leq 0,05$). Можемо говорити, що з підвищенням бажання мати чіткість та контроль у питаннях міжособистісної взаємодії у поліцейських спостерігається зменшення здатності виявляти допитливість і заповзятість під час виконання професійних обов'язків.

Результати досліджень взаємозв'язків особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності (r) подано у таблиці 6.

Таблиця 6

Взаємозв'язки особистісної готовності до змін та показників толерантності до невизначеності (опитувальник Т. Корнілової) у поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності (r)

<i>Шкали</i>	<i>Толерантність до невизначеності</i>	<i>Інтолерантність</i>	<i>Міжособистісна інтолерантність</i>
Пристрасність	0,103	-0,011	-0,121
Винахідливість	-0,216	-0,104	-0,354*
Оптимізм	-0,389*	0,040	-0,024
Сміливість	-0,206	-0,085	0,106
Адаптивність	-0,29	-0,162	0,011
Упевненість	0,115	-0,147	0,232
Толерантність до	-0,269	-0,136	0,199

Примітка: * – рівень значущості $p \leq 0,05$.

Аналіз таблиці 6 засвідчив, що у групі поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності встановлено два значущі від'ємні взаємозв'язки за методикою «Особистісна готовність до змін» (Ролнік, Хезер, Голд і Халл) в адаптації Н. Бажанової і Г. Бардієр та «Новим опитувальником толерантності до невизначеності» Т. Корнілової.

За шкалою «Толерантність до невизначеності» виявлено від'ємний зв'язок з показником готовності до змін «Оптимізм» ($r = -0,389$, $p \leq 0,05$). Отримані результати демонструють, що з підвищенням у поліцейських з низьким рівнем життєздатності терпимості до невизначеності в роботі зменшується тенденція сприймати ситуації з позитивного боку – як новий поштовх у кар'єрі або нові можливості професійного зростання.

За шкалою «Міжособистісна інтолерантність» виявлено від'ємний зв'язок з показником готовності до змін «Винахідливість» ($r = -0,354$, $p \leq 0,05$). Отже, зі зростанням бажання контролювати всі етапи комунікації та чіткості в стосунках зменшується здатність ухвалювати неординарні рішення, хоча інколи без них важко обійтися.

Обговорення результатів. Відкритість до досвіду характеризує готовність людини сприймати різні аспекти життя і визначає її як таку, що має широкий кругозір і допитливість; такої думки дотримуються закордонні дослідники М. Баєр та Г. Олдем (2006). Вони підкреслюють, що ті особи, які мають високу відкритість до досвіду, схильні частіше відчувати різноманітність емоцій, мають широкі інтереси, віддають перевагу варіативності та мають

розвинуті цінності, характеризуються як люди, котрі мають високу мотивацію активно шукати новий та різноманітний досвід і постійно шукати незнайомі та нові ситуації.

Українські дослідники дійшли висновку, що в ризикованій діяльності важливо вміти адаптуватися до змін, особливо це стосується працівників поліції, адже саме така риса здатна забезпечити людині успішну професійну реалізацію та конкурентоспроможність, наголошують учені. Однак це можливо у тому разі, якщо поліцейський готовий ці зміни прийняти, інакше існує ризик виникнення внутрішнього конфлікту та заподіяння шкоди службі (Ostapovich et al., 2020).

Особливе значення має готовність особистості до змін та командної роботи у професіях, які передбачають стрес і напруженість. Закордонні дослідники детально аналізують особливості раціональної поведінки через здатність особи передбачити та проаналізувати всі можливі негативні наслідки. Сучасні вчені вважають, що раціоналізація ситуацій допомагає людині здобути необхідні навички для недопущення помилок у роботі й натренувати здатність уникати ситуацій невдач, що за своєю суттю є само по собі ризикованим (Kyle, Aveling, Singer, 2021).

О. Наумцева та О. Клімов (2017, с. 71) у статті «Взаємозв'язок психологічної готовності до організаційних змін і організаційної ідентифікації» встановили, що роль організаційної ідентифікації у формуванні готовності до змін є високою, але неоднозначною. Дослідники впевнені, що на підставі високої оцінки власних ресурсів може виникати готовність особи до будь-яких змін. Варто звернути увагу на проведений вченими експеримент, у процесі якого було встановлено, що від задоволеності роботою залежить готовність працівників до змін і нововведень (Наумцева, Климов, 2017, с. 73).

Не можемо не розглянути думку Р. Шаміонова (2016, с. 28), який акцентує на тому, що невизначеність є нормою сьогодення. Сучасні тенденції в суспільстві вимагають від людей постійної готовності до змін, у зв'язку з чим у них сформувалися такі риси, як толерантність та інтолерантність. Учений пояснює, що під першою розуміється прийняття людиною невизначеності, а під другою – сприйняття її як загрозованої та небезпечної. Р. Шаміонов (2016, с. 29) заявляє, що толерантність до невизначеності надає можливість людині зняти напругу в умовах невизначеності та збільшує її адаптивні здібності в таких ситуаціях. Учений говорить, що науковцям варто звертати увагу на дослідження адаптаційної готов-

ності в умовах невизначеності, адже саме вона відповідає за готовність людини сприймати новий досвід, ухвалювати відповідні рішення у складних ситуаціях та актуалізувати власні можливості щодо свого подальшого буття.

Схожі результати отримали Д. Шеперс та Н. Еллемерс (2018), які дійшли висновку, що працівники сприймають будь-які зміни як загрозові, тому необхідно розвивати терпимість до невизначених ситуацій, адже це стимулюватиме готовність працівників до прийняття змін без значних енергетичних втрат для них особисто та фінансових збитків для організації.

Дослідження психологічних та особистісних чинників готовності фахівця до змін, які охоплюватимуть специфіку ресурсів особистості та міжособистісних стосунків, можуть дати ґрунтовні результати й істотно вплинути на вирішення цього питання (Weiner, 2020).

Не менш важливе значення в цьому процесі має організаційна ідентифікація, вважають Ф. Дженський, Н. Егольд і Р. ван Дік (2012). Учені впевнені, що ототожнення себе з організацією дає можливість фахівцю розкрити власні ресурси й завдяки цьому прийняти зміни.

Ця думка підтверджується у працях Я. Пономаренко (2021), яка вважає, що поєднання зовнішніх і внутрішніх чинників готовності до змін у професійній діяльності поліцейських здатне забезпечити оптимальний рівень адаптаційних здібностей особистості, поліпшити її відносини у колективі та дати їй можливості подальшого професійного зростання.

ВИСНОВКИ. Це комплексне емпіричне дослідження готовності поліцейських спеціальних підрозділів поліції до змін та рішучих дій в умовах невизначеності дало змогу зробити низку суттєвих висновків. Психологічні категорії «готовність до змін» і «толерантність до невизначеності» досить часто виступали об'єктами наукових пошуків як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Особливого значення ці поняття набувають, якщо розглядати їх крізь призму життєздатності особистості, оскільки, ми вважаємо, від розвитку її рівня залежить здатність особистості приймати зміни та гармонійно функціонувати в умовах невизначеності, що досить важливо у професіях підвищеного ризику.

Емпіричне дослідження показало, що для групи поліцейських-спеціалістів, які мають високий рівень життєздатності, є характерними здатність сприймати зміни та привносити їх у подальше своє життя. Ця група поліцейських є позитивно налаштованою, коли стикається з кризовими ситуаціями, та здатна вірити у власний успіх щодо врегулювання

проблемного питання чи обставини. Такі поліцейські виявляють сміливість, заповзятість і відчайдушність у ситуаціях, які є складними та непередбачуваними. Вони звикли сприймати такі виклики професії, як поштовх до оволодіння новими знаннями і досвідом. Установлено, що вказаній групі поліцейських-спецпризначенців властиве зменшення показників готовності до змін у ситуаціях, коли вони не здатні виявити терпимість до подій, які не можуть контролювати, що є цілком очікуваним та передбачуваним явищем.

Група поліцейських-спецпризначенців з низьким рівнем життєздатності показала де-що інші результати щодо досліджуваних параметрів. Поліцейські цієї групи схильні меншою мірою виявляти винахідливість під час вирішення складних завдань та віддають перевагу більш зрозумілим і чітким завданням над тими, що мають характер новизни та інноваційності. Налаштованість представни-

ків цієї групи на успіх у таких ситуаціях не завжди допомагає їм справлятися з тривогами та побоюваннями, що вони не зможуть гідно впоратися з проблемою. Вони віддають перевагу справам, які містять ознаки впорядкованості, чіткості та послідовності, що само по собі є гарною рисою, однак специфіка діяльності поліцейського передбачає наявність незапланованих та неочікуваних ситуацій, до яких слід бути готовими, оскільки від того, як вони відреагують на них, залежатимуть результати проведених поліцейських операцій і, найголовніше, життя людей у цілому.

Проведене дослідження не є вичерпним, однак воно здатне трохи відкрити завісу стосовно того, які якості повинні мати поліцейські спеціальних загонів поліції. Тому постає питання проведення подальших наукових розвідок у площині психологічних ресурсів спецпризначенців як ключових предикторів ефективного здійснення професійної діяльності.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Валиуллина Е. В. Потребность в достижении успеха и эмоциональность личности. *Концепт*. 2019. № 9. С. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.24411/2304-120X-2019-12036>.
2. Кісіль З. Р. До питання професійної підготовки працівників правоохоронних органів у сучасних умовах: міжнародний досвід. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2017. № 1. С. 12–24.
3. Корнилова Т. В. Новый опросник толерантности – интолерантности к неопределенности. *Психологический журнал*. 2010. Т. 30, № 6. С. 74–86.
4. Мітрошкіна О. В. Специфіка психологічної готовності до змін та особистісної компетентності у працівників Державної кримінально-виконавчої служби України. *Психологічний часопис*. 2018. № 9 (19). С. 53–67. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2018.9.19>.
5. Наумцева Е. А. Психологическая готовность к организационным изменениям: подходы, понятия, методики. *Организационная психология*. 2016. № 2. С. 55–74.
6. Наумцева Е. А., Климов А. А. Взаимосвязь психологической готовности к организационным изменениям и организационной идентификации. *Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология*. 2017. № 30. С. 71–75. DOI: <https://doi.org/10.18323/2221-5662-2017-3>.
7. Осин Е. Н. Факторная структура русскоязычной версии шкалы общей толерантности к неопределенности Д. МакЛейна. *Психологическая диагностика*. 2010. № 2. С. 65–86.
8. Полевая М. В. Готовность организации к внедрению изменений. *Финансы: теория и практика*. 2017. № 21 (1). С. 140–144.
9. Пономаренко Я. С. Погляди закордонних вчених на готовність до змін в період професійного становлення // Професійна підготовка поліцейських в Україні: методологія, теорія, практика : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Херсон, 28 трав. 2021 р.) / МВС України, Одеський держ. ун-т внутр. справ, Херсон : Херсон. ф-т Одеського держ. ун-ту внутр. справ, 2021. С. 204–207.
10. Солдатова Г. У. Психодиагностика толерантности личности. М. : Смысл, 2008. 172 с.
11. Халитова И. В. Организационная готовность к изменениям: социально-управленческие механизмы и технология управления : дис. ... канд. соц. наук : 22.00.08. М., 2016. 222 с.
12. Чикер В. А., Капустина А. Н., Захарова А. М. 18 программ тренингов: руководство для профессионалов / под ред. В. А. Чикер. СПб. : Речь, 2007. 368 с.
13. Шамионов Р. М. Соотношение толерантности к неопределенности и адаптационной готовности личности к изменениям. *Вестник Российского университета дружбы народов. Психология и педагогика*. 2016. № 3. С. 28–39.
14. Юртаева М. Н., Глуханюк Н. С. Потенциал исследования конструкта «толерантность к неопределенности» в современной психологии. *Известия Уральского федерального университета*. 2017. Т. 23, № 1 (159). С. 74–80.

15. Baer M., Oldham G. R. The curvilinear relation between experienced creative time pressure and creativity: Moderating effects of openness to experience and support for creativity. *Journal of Applied Psychology*. 2006. No. 91 (4). Pp. 963–970. DOI: <https://doi.org/10.1037/0021-9010.91.4.963>.
16. By R. T., Armenakis A. A., Burnes B. Organizational Change: A Focus on Ethical Cultures and Mindfulness. *Journal of Change Management*. 2015. No. 15 (1). DOI: <https://doi.org/10.1080/14697017.2015.1009720>.
17. Drzensky F., Egold N., van Dick R. Ready for a Change? A Longitudinal Study of Antecedents, Consequences and Contingencies of Readiness for Change. *Journal of Change Management*. 2012. Vol. 12, No. 1. Pp. 95–111. DOI: <https://doi.org/10.1080/14697017.2011.652377>.
18. Kyle M. A., Aveling E. L., Singer S. A Mixed Methods Study of Change Processes Enabling Effective Transition to Team-Based Care. *Medical Care Research and Review*. 2021. No. 78 (4). Pp. 326–337. DOI: <https://doi.org/10.1177/1077558719881854>.
19. Poole M. S., Van de Ven A. H. The Oxford Handbook of Organizational Change and Innovation. Oxford : Oxford University Press, 2021. 940 p.
20. Psychological Profile of Successful Criminal Police Officer / V. Ostapovich, V. Barko, I. Okhrimenko et al. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. No. 9 (3). Pp. 120–133.
21. Scheepers D., Ellemers N. Stress and the stability of social systems: A review of neurophysiological research. *European Review of Social Psychology*. 2018. No. 29 (1). Pp. 340–376. DOI: <https://doi.org/10.1080/10463283.2018.1543149>.
22. Weiner B. J. A Theory of Organizational Readiness for Change // Handbook on Implementation Science / ed. by P. Nielsen, S. Birken. Northampton : Edward Elgar Publishing, 2020. Pp. 215–232.

Надійшла до редакції: 10.06.2021

БОЙЧУК С. С. КОМПЛЕКСНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ К ИЗМЕНЕНИЯМ И ТОЛЕРАНТНОСТИ К НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ В ПОЛИЦЕЙСКИХ-СПЕЦНАЗОВЦЕВ С РАЗНЫМ УРОВНЕМ ЖИЗНЕСПОСОБНОСТИ

Представлен анализ феноменов «готовность к изменениям» и «толерантность к неопределенности» в психологической науке. Цель статьи – эмпирически исследовать готовность к изменениям во взаимосвязях с составляющими толерантности к неопределенности у спецназовцев с разным уровнем жизнеспособности. Были использованы: «Тест жизнеспособности» (Е. Рыльская), «Личностная готовность к переменам» (Ролник, Хезер, Голд, Халл), «Опросник толерантности к неопределенности» (С. Баднер), «Шкала общей толерантности к неопределенности» (Д. Маклейн), «Новый опросник толерантности к неопределенности» (Т. Корнилова). Выборку составили 84 полицейских Корпуса оперативного-внезапного действия (КОРД). Результаты показали, что спецназовцы с высоким уровнем жизнеспособности могут эффективно действовать в условиях неопределенности, принимать изменения и привносить их в профессиональную деятельность. Спецназовцы с низким уровнем жизнеспособности испытывают дискомфорт в ситуациях, которые не могут контролировать, что значительно снижает их результативность.

Ключевые слова: *готовность к изменениям, жизнеспособность, КОРД, полицейские специальных подразделений полиции, спецназовцы, толерантность к неопределенности.*

BOYCHUK S. S. COMPREHENSIVE STUDY OF THE READINESS FOR CHANGE AND TOLERANCE FOR UNCERTAINTY IN POLICE OFFICERS OF RAPID RESPONSE CORPS WITH DIFFERENT LEVELS OF RESILIENCE

A comprehensive analysis of "readiness for change" and "tolerance for uncertainty" phenomena in the field of psychological science is presented. Theoretical investigations have shown that the outlined concepts have been widely considered in the works of domestic and foreign scientists. The aim of the work was to empirically study of the readiness for change in the relationship with the components of tolerance for uncertainty in police officers of the special police units with different levels of resilience.

The following psychodiagnostic tools were used in the study: "Resilience test" (O. Rylska), "Personal readiness for change" (Rolnik, Heather, Gold, Hull in adaptation by N. Bazhanova and G. Bardier), "Questionnaire of tolerance to uncertainty" (C. Badner in adaptation by G. Soldatova), "Scale of general tolerance to uncertainty" (D. McLain in adaptation by E. Osin) and "New questionnaire of tolerance to uncertainty" (T. Kornilova). For mathematical and statistical processing, cluster analysis using the method of k-means on the principle of "close neighbors" and

Spearman's rank correlation coefficient were used. The sample consisted of 84 police officers of the Rapid Response Corps (KORD). With the use of the test for measuring the level of resilience, the author of which is O. Rylska, and with the help of cluster analysis by the method of k-means on the principle of "close neighbors", groups with different levels of resilience were formed. The first group (with a high level) consisted of 28 subjects, the second group (with a low level) included 24 subjects. 32 respondents with an average level of the indicator were excluded from further research. During the study, significant relationships were found between the mentioned phenomena in the police groups studied. The results showed that special forces with a high level of resilience are able to act effectively in conditions of uncertainty, accept changes and bring them into professional activity.

They are psychologically stable, enterprising, responsible and prone to perceive problems as a stimulus to development. Special forces with a low level of resilience have a harder time withstanding difficulties at work, because they feel discomfort in situations that they cannot control, which significantly reduces their effectiveness. However, the actions of the police of the second group are clearer, consistent and thoughtful.

Key words: *readiness for change, resilience, KORD, police officers of special police units, riot policemen, tolerance for uncertainty.*

Цитування (ДСТУ 8302:2015): Бойчук С. С. Комплексне дослідження готовності до змін і толерантності до невизначеності у поліцейських КОРД із різним рівнем життєздатності. *Право і безпека*. 2021. № 3 (82). С. 58–69. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.06>.

Citation (APA): Boychuk, S. S. (2021). Comprehensive Study of the Readiness for Change and Tolerance for Uncertainty in Police Officers of Rapid Response Corps with Different Levels of Resilience. *Law and Safety*, 3(82), 58–69. <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.06>.